

Profesor Jerzy Sulikowski

Hieronim Sieński
Biblioteka Główna AGH

fot. arch. AGH

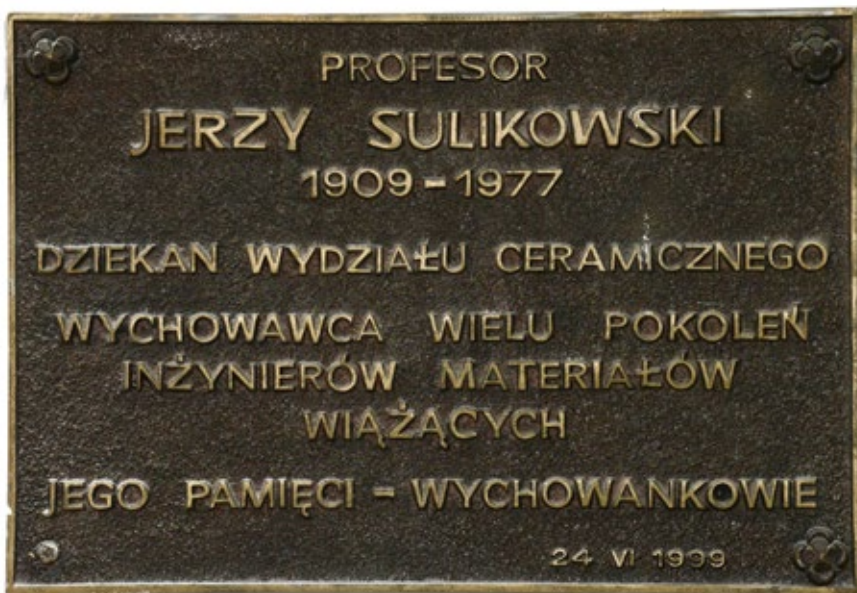

Prof. Jerzy Sulikowski

W lutym 2017 roku minęła 40 rocznica śmierci profesora Jerzego Sulikowskiego – wybitnego działacza przemysłu cementowego, specjalisty w dziedzinie technologii wytwarzania i stosowania cementu, organizatora i kierownika Zakładu Technologii Izolacyjnych Materiałów Budowlanych Wydziału Ceramicznego AGH.

Jerzy Paweł Sulikowski urodził się 29 czerwca 1909 roku w Sieradzu, w rodzinie inteligentnej, ojciec był lekarzem, a matka nauczycielką. W 1927 roku ukończył Państwowe Gimnazjum im. Tadeusza Kościuszki w Kaliszu. W latach 1927–1934 studiował na Wydziale Chemicznym Politechniki Warszawskiej. Na podstawie wykonanej pracy dyplomowej z dziedziny technologii chemicznej nieorganicznej 20 listopada 1934 roku otrzymał stopień i dyplom inżyniera chemika. Bezpośrednio po zakończeniu studiów jego praca związana była z działalnością naukowo-dydaktyczną. W latach 1934–1937 pracował na Wydziale Chemicznym Politechniki Warszawskiej. Był asystentem profesora Józefa Zawadzkiego w Laboratorium do Badania Cementu z Fundacji im. J., B. i B. Eigerów należącym do Zakładu Technologii Chemicznej. W maju 1937 roku, chcąc zdobyć wiedzę praktyczną w zakresie technologii cementu,

Tablica pamiątkowa

fot. s. Malik

objął stanowisko szefa produkcji w Cementowni „Saturn” w Wojkowicach Komornych koło Będzina. W cementowni tej pracował również podczas okupacji niemieckiej, ale jako chemik. W lutym 1945 roku został powołany na stanowisko dyrektora Cementowni „Grodziec” w Grodźcu w okolicach Będzina. Pracował tam do końca lutego 1948 roku. Od marca 1948 roku do końca stycznia 1953 roku był zastępcą Dyrektora ds. Spraw Inwestycji w Zjednoczeniu Przemysłu Cementowego w Sosnowcu. Następnie do końca marca 1962 roku był głównym technikiem w Biurze Projektów Przemysłu Materiałów Budowlanych w Krakowie, przekształconym później w Biuro Projektów Przemysłu Cementowego i Wapienniczego. W okresie swojej pracy w przemyśle i biurze projektów położył duże zasługi dla odbudowy i rozbudowy przemysłu cementowego w Polsce. Był współinicjatorem, współautorem i realizatorem pierwszych planów rozwojowych tego przemysłu, a zwłaszcza planu 6-letniego. Był także inicjatorem budowy pierwszych po wojnie cementowni: „Pokój II” w Rejowcu Fabrycznym i „Przyjaźń” w Wierzbicy, z pierwszym w polskim przemyśle cementowym piecem obrotowym o wydajności 500 ton na dobę. W ramach swoich obowiązków służbowych odbył kilka podróży zagranicznych, podczas których prowadził pertraktacje w sprawie zakupu urządzeń do cementowni oraz ewentualnych inwestycji, miał też możliwość poznania nowych technologii w przemyśle cementowym. W 1947 roku był w Szwecji i Danii, a w latach 1948, 1949 i 1951 w Związku Radzieckim.

Niezależnie od zajęć w przemyśle, od października 1951 roku prowadził wykłady zlecone w AGH z „Technologii materiałów wiążących” dla słuchaczy ostatnich lat studiów. Również w 1951 roku, powstały w 1949 roku Wydział Mineralny został przemianowany na Wydział Ceramiczny. Jako wieloletni pracownik przemysłu cementowego był niezwykle życzliwie usposobiony do tego przedsięwzięcia i w bardzo poważnym stopniu przyczynił się do jego powstania. Od 1 kwietnia 1955 roku już na stałe związał się z Akademią Górniczo-Hutniczą. Wtedy też został mianowany zastępcą profesora. W latach 1955–1956 pełnił funkcję prodziekana Wydziału Ceramicznego, a następnie od 1 listopada 1956 roku do 1960 roku dziekana. Centralna Komisja Kwalifikacyjna dla Pracowników Nauki uchwałą

z dnia 30 kwietnia 1959 roku przyznała mu tytuł naukowy docenta. W tym czasie dał się poznać jako dobry organizator. Nadzorował budowę pawilonu A-3 dla Wydziału Ceramicznego i zajmował się zarządzaniem katedr i zakładów w nowych pomieszczeniach. 30 grudnia 1966 roku Uchwałą Rady Państwa otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego nauk technicznych. Od 1969 roku organizował, a następnie został kierownikiem Zakładu Technologii Izolacyjnych i Materiałów Budowlanych. W zakresie działalności naukowej główny nacisk kładł na prace stosowane. Wiązał szczególnie zagadnienia podstawowe z zakresu fizyko-chemii z zagadnieniami przemysłowymi. W jego pracach przebiegały się głównie dwa podstawowe nurty chemii i technologii cementu: wysokotemperaturowe procesy otrzymywania klinkieru portlandzkiego i zjawiska hydratacji gotowego produktu. Kilkuletnie badania poświęcił szczególnie tak zwanemu fałszywemu wiązaniu cementu, których wyniki prezentował w 1969 roku w Waszyngtonie na IV Międzynarodowym Sympozjum Chemii Cementu. Jeszcze dwukrotnie miał możliwość zaprezentowania swoich dokonań na tych sympozjach. W 1968 roku jego prace z zakresu metod określania spiekalności surowców zostały wysoko ocenione na V Sympozjum w Tokio, a w 1974 roku na VI Sympozjum w Moskwie wygłosił generalny referat na temat mechanizmu procesów tworzenia klinkieru. Brał również udział w wielu innych międzynarodowych konferencjach i zjazdach, m.in. w Berlinie i Kopenhadze. Jako rzeczoznawca przemysłu cementowego kilkakrotnie wyjeżdżał za granicę.

Przez cały okres swojej działalności w AGH profesor prowadził liczne prace naukowo-badawcze na zlecenie przemysłu, w których uwzględniane były dwa podstawowe nurty chemii i technologii cementu: przebiegające w wysokich temperaturach procesy otrzymywania klinkieru portlandzkiego i zjawiska hydratacji gotowego produktu.

Szczególnie tej drugiej grupie procesów poświęcił wiele uwagi, bowiem ze swej wieloletniej praktyki przemysłowej wyniósł świadomość trudności, jakie stoją na drodze wzajemnego porozumienia między producentem a użytkownikiem cementu i ekonomiczne zastosowanie cementu w budownictwie. Profesor zawsze głosił i realizował zasadę, że praca zakładu naukowego wyższej uczelni, kształcącego przyszłych technologów musi być nastawiona równolegle na dydaktykę i na działalność naukowo-badawczą, a wszystkie prace podstawowe konieczne dla poznania fizykochemii procesów powinny mieć

fol. arch. AGH

swe powiązanie z zagadnieniami przemysłowymi i w ich wykonanie należało angażować studentów-dyplomantów. Szczególną uwagę zwracał na zaszczepianie swoim uczniom i wychowankom umiłowania świadomości działania, dobrej roboty i umiejętności współpracy z ludźmi. Opublikował 36 prac naukowych i technicznych, opatentował kilka rozwiązań technicznych. Był autorem licznych recenzji, w tym siedmiu prac doktorskich, opinii, opracowań i ekspertyz. W 1978 roku została wydana – pośmiertnie – jego książka „Cement, produkcja i zastosowanie”.

Legitymacja służbowa

Dał się poznać jako znakomity pedagog i wielki przyjaciel młodzieży, wypromował około 170 inżynierów i magistrów inżynierów ceramików oraz sześciu doktorów nauk technicznych. Jednym z jego doktorantów jest prof. Jerzy Dyczek. Profesor po przejściu do pracy w Akademii nigdy nie zerwał bliskich więzi z przemysłem cementowym, rozszerzył je później na przemysł izolacji budowlanej. Pozostając sam w ścisłych kontaktach z przemysłem ukierunkowywał zainteresowania swych uczniów na pracę w przemyśle. Przygotowywał i ułatwiał pierwsze kontakty z kierownictwem zakładów przemysłowych, śledził pierwsze kroki, osiągnięcia i niepowodze-

Ankieta personalna Profesora

ANKIETA PERSONALNA

Opis wypracowania osoby, w której sprawie, podległej administracji, odbył się wyjazd na wyjazd służbowy

Pytania	Odpowiedzi						
1. Nazwisko i imię, data i wiek, stan cywilny, zawód, wykształcenie, wydział, kierunek studiów	Sulikowski Jerzy, syn Franciszka						
2. Pseudonim	2						
3. Data i miejsce urodzenia (miejsce urodzenia, gmina, powiat, województwo i kraj)	29. czerwca 1909. - Bierada						
4. Narodowość	polaka						
5. Przynależność polityczna	polaka						
6. Podstawowe specjalności, kierunki studiów (licencjat, dyplom, z kwalifikacją) (specjalność, dyplom, kierunek studiów, kierunek studiów)	inżynierska pracownia						
7. Przynależność zawodowa (branża, firma, zakład pracy, kraj)	inżynierska pracownia						
8. Zawód w przeszłości	inżynier chemik						
9. Zawód w teraźniejszości	inżynier						
10. Wykształcenie (miejsce, data, kierunek studiów) (specjalność, dyplom, kierunek studiów)	Wyższa Szkoła Inżynierska - Katedra Politechniki. Wzrost - W. Chemik						
11. Stopień naukowy	mgr inżynier chemik						
12. Nazwiska najbliższych	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Imię</th> <th>Stopień w pracy i pozycja</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Franciszka</td> <td>matka</td> </tr> <tr> <td>Franciszka</td> <td>matka</td> </tr> </tbody> </table>	Imię	Stopień w pracy i pozycja	Franciszka	matka	Franciszka	matka
Imię	Stopień w pracy i pozycja						
Franciszka	matka						
Franciszka	matka						
13. Inne uwagi (o sobie, o rodzinie, o wyjeździe)	Zonaty - Zona i dwójka dzieci						
14. Nazwiska i imię, data i wiek, zawód, wykształcenie (specjalność, dyplom, kierunek studiów)	Kłosa i Lebrów						

fol. arch. AGH

PROF. MGR INŻ. JERZY SULIKOWSKI

Akademia w karykaturze (oprac. red. Wacław Różański, Ferdynard Szwagrzyk; Karykatury z 1969 roku, oprac. A. Wasilewski), Kraków, 1969

nia. Prowadził rejestrację miejsc pracy absolwentów, torując drogę młodym w przemyśle, nie tylko jako opiekun i wychowawca, ale jako oddany i wypróbowany przyjaciel i starszy kolega. Celem podstawowym tych niezwykle szlachetnych zabiegów profesora było dobro i rozwój przemysłu materiałów budowlanych, a przemysłu cementowego w szczególności, połączone z karierą zawodową i życiową młodych inżynierów. Profesor starał się wszczepiać tym młodym jedyną prawdę, że prawidłowy rozwój technika i inżyniera wiedzie poprzez przemysł oraz poznanie i rozwiązywanie rzeczywistych jego problemów technologicznych. Był czynnym członkiem Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Przemysłu Materiałów Budowlanych, w którym aktywnie działał w kilku komisjach przy Zarządzie Głównym, był członkiem Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Przemysłu Chemicznego działającego w ramach Naczelnej Organizacji Technicznej, w strukturach NOT był też przewodniczącym Sekcji Cementu. W okresie przedwojennym był członkiem Związku Inżynierów Chemików. Był bezpartyjny, co w ówczesnej rzeczywistości było dużym aktem odwagi. W uznaniu zasług położonych w pracy zawodowej, dydaktycznej i społecznej wyróżniony został: Srebrnym i Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem X-lecia Polski Ludowej, Złotą Odznaką „Zasłużony dla Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych”, Złotą Odznaką Honorową SITPMB, licznymi nagrodami resortowymi, wielokrotnie otrzymywał też Nagrody Rektorskie. Zmarł nagle 21 lutego 1977 roku w Krakowie i został pochowany na cmentarzu Rakowickim. 24 czerwca 1999 roku – na 80-lecie Akademii Górniczo-Hutniczej – jego wychowankowie na pierwszym piętrze pawilonu A-3, jednej z siedzib Wydziału Inżynierii Materiałowej i Ceramiki,

znieśli tablicę pamiątkową poświęconą pamięci prof. Jerzego Sulikowskiego. Na brązowej tablicy zamieszczono następujący tekst:

PROFESOR
 JERZY SULIKOWSKI
 1909-1977
 DZIEKAN WYDZIAŁU CERAMICZNEGO
 WYCHOWAWCA WIELU POKOLEŃ
 INŻYNIERÓW MATERIAŁÓW WIĄŻĄCYCH
 JEGO PAMIĘCI - WYCHOWANKOWIE
 24 VI 1999

O tym, jakim profesor Jerzy Sulikowski był człowiekiem, wykładowcą i naukowcem niech zaświadczą trzy różne opinie wydawane w poszczególnych okresach jego działalności. W 1953 roku Ministerstwo Przemysłu Materiałów Budowlanych, tak oceniło działalność profesora: „W okresie swojej pracy wykazał się jako dobry fachowiec, szczególnie w zakresie przemysłu cementowego. Posiada długoletnią praktykę w przemyśle cementowym (od 1937 roku). Energiczny, zdolny i dobry organizator pracy. Posiada odpowiednie podejście do podległego personelu. Wobec przełożonych zachowuje się nienagannie. Bezpartyjny. W życiu społeczno-politycznym nie bierze udziału. Do obecnej rzeczywistości nie ujawnił swojego oblicza, jest skrytym. Moralnie bez zastrzeżeń”. W 1954 roku prof. Z. Kowalczyk – ówczesny Rektor AGH wnioskując o nadanie tytułu zastępcy profesora tak go ocenił: „W okresie swojej pracy dał się poznać jako dobry dydaktyk, łącząc swoje wiadomości z najnowszymi wiadomościami z literatury fachowej. Pracując w przemyśle odegrał dużą rolę, gdyż wykazał się wysokimi znajomościami tak problemów technologicznych, jak i organizacyjnych. Specjalnie ważną rolę odegrał w okresie planu 6-letniego przy rozbudowie przemysłu centralnego na stanowisku Dyrektora Inwestycji Centralnego Zarządu Przemysłu Cementowego”. Równie pozytywną ocenę uzyskał w 1958 roku. W opinii o jego całokształcie działalności i dorobku naukowym napisano, m.in.: „Poznał dokładnie zagadnienia dotyczące budowlanych materiałów wiążących, szczególnie zagadnienia dotyczące produkcji i własności cementu portlandzkiego oraz ogłosił 17 publikacji techniczno-ekonomicznych. Dokonał wielu twórczych i wybitnych prac w dziedzinie techniki, szczególnie ważnych dla rozwoju gospodarki narodowej. Wykazał twórczą inicjatywę w organizowaniu i systematycznym prowadzeniu prac naukowo-badawczych Katedry Technologii Materiałów Wiążących w powierzonym Mu zakresie oraz stałą i skuteczną troską o udoskonalenie metod podnoszenia wyników nauczania zarówno jako pracownik naukowy katedry, jak i jako dziekan Wydziału Ceramicznego. Działalność i dorobek naukowy kwalifikuje Go do przyznania tytułu naukowego docenta”.

fot. arch. AGH